

Erken Okuryazarlık

**Sözel Dil Becerilerinin
Geliştirilmesine Yönelik
Etkinlikler**

Hem alıcı dil ve ifade edici dil becerilerinin hem de sözcük bilgilerinin geliştirilmesi hedeflenmelidir.

Kitap okuma etkinlikleri

Drama etkinlikleri

Göster/paylaş ve anlat etkinlikleri

Günlük rutinler

Model olma ve genişletme

Televizyon izleme

- Birlikte seyredin
- Seyrettikleriniz hakkında konuşun
- Reaksiyonlarını izleyin, duyguları hakkında konuşun
- Eleştirel düşünmelerini sağlayın
- Seyrettikleriniz ile ilgili etkinlikler yapın.

Gerçek deneyimler

Sözcük avı

Tanımla

Tercih eder misin?

Sözcük kartları

Çarkıfelek

Sözcük avı

Sohbet köşesi

Öyküleme

Hikaye oluřturalım

Kitap okuyalım

Dokunalım tanıyalım

Dokunalım tanıyalım

Tombala

Oyun oynayalım

-
- Çocuklardan, üzerinde çalıştığınız / hakkında konuştuğunuz / öyküde okuduğunuz bir şeyin resmini yapmaları istenir. Yaptıkları resimlere isimlerini de eklemeleri gerektiği belirtilir. Resimler tamamlandıktan sonra her bir resim katlanarak zarflar içerisine yerleştirilir. Bütün zarflar önceden hazırlanmış bir torbanın içerisine atılarak iyice karıştırılır. Çocuklardan torbadan bir zarf çekmeleri istenir. Çocuğun kendi yaptığı resim gelmesi durumunda zarf geri torbaya atılarak tekrardan bir zarf çekmesine izin verilir. Sonrasında zarflar açılarak, hediye resimlerin kimler tarafından yapıldığı eğitimci yardımıyla okunur ve resmi yapan çocuk resimdeki ne olduğunu söyler/anlatır. Bütün zarflar bitince çocukların birbirlerine teşekkür ettirilmesiyle etkinlik sonlandırılır.

-
- Öğretilmesi hedeflenen sözcükler ilgili resimler (trafik lambası, direksiyon, far, tekerlek, motosiklet, gemi, bulut, kuş, paket, peynir vs.) önceden hazırlanılarak zarflar içerisine konur. Çocukların sırayla gelip bir zarf seçmesine izin verilir. Çocuklardan seçtikleri zarfları açıp içinden çıkan resimdeki nesneyi arkadaşlarına adını söylemeden anlamını veya işlevlerini söyleyerek tarif etmesi istenir. Arkadaşları da anlatılan nesneyi tahmin eder. Oyun tüm zarflar bitene kadar devam eder ve sonlandırılır.

-
- Öğretmen çocuklara iki farklı küp hazırlar. Çocuklardan belirli bir konuda veya özellikte sözcükler söylemeleri istenir. Bu küplerin altı yüzüne de çocukların buldukları sözcüklerin isimleri yazılır. Ardından her çocuk sırayla gelir ve iki küpü birden atar. Küplerin en üst yüzlerinde hangi sözcükler yazılıysa çocuklar o sözcüklerin içinde geçtiği cümleler kurarlar. Örneğin; küpün birinde en üstte “simit”, diğerinde de “sandalye” sözcükleri denk geldi. Örneğin şöyle bir cümle “Deniz sandalyesine oturarak simidini yedi.” olabilir. Öğretmen çocukları bu konuda yönlendirir.

-
- Belirli bir konu ile ilgili resimler çocuklara gösterilir ve resimlerde neler olduğunun isimleri söylenerek öğretmen tarafından yere konulur. Ardından hareketli bir müzik açılır. Çocuklar müzik eşliğinde resimlerin etrafında dans ederler. Müzik kapatıldığında çocuklar, öğretmen hangi resimdeki nesne, vb... ismini söylediye tek ellerini üst üste bu resmin üzerine koyarlar. Ardından eli en üstte kalan çocuktan başlayarak o resmin kendilerine neyi hatırlattığını tek bir sözcük olarak söyler ve ellerini kaldırır. Bir resimle ilgili hatırlanan/çağrışım yapan sözcükler söylenirken her çocuğun farklı sözcükler söylemeleri konusunda rehberlik edilir. Sürekli aynı sözcük söylenirse öğretmen “Değiştir, Hiç Zor Değil!” yönergesini verir. Örnek: Müzik açıldı ve çocuklar dans ettiler. Müzik durunca öğretmen “roket” dedi. Çocuklar da tek ellerini üst üste roket resminin üzerine koyarlar ve roket deyince akıllarına gelenleri söyleyip (uzay, ay, astronot, vb...) ellerini çekerler. Resmi olan tüm sözcükler için bu süreç tekrarlanır.

-
- Öğretmen çocuklara hedef sözcüklerden oluşan kısa bir öykü yazdığını söyler. Bu öyküyü okurken kendisine yardımcı olmalarını ister. Bu öykü beyaz bir kartona örneğin aşağıdaki gibi yazılmıştır. Hedef sözcüklerin olduğu yerler boş bırakılmıştır. Süreçte bu sözcüklerin küçük boy resimleri de kullanılacaktır. Tüm çocuklar bu kartonu görebilecekleri bir şekilde otururlar. Öğretmen öyküyü okumaya başlar ve hedef sözcüklerin yazılmadığı yerlerde okumayı durdurur. Çocuklara boş bırakılan yere hangi sözcüğün resmini yerleştirebileceklerini sorar. Bu etkinlik öncesinde çocuklarla resimlerin neler olduğu konuşulmalıdır.

-
- *“Benim adım Aslı. Ben, anneannem ve dedem okullar tatil olunca bir yolculuğa çıktık. Bu yolculukta bir yolcu gemisiyle denizlerden de büyük olan bir (okyanus) geçtik. Okyanustan geçerken denizin altında giden bir (denizaltı) gördük. Denizaltını görmek beni çok şaşırttı. Denizin altından nasıl gidebildiğini öğrendim. Bir gün gemi bir limanda durdu. Limanın yakınında bir fabrika vardı. Fabrikadan çıkan ve çok kötü kokan (atıklar) çevreye yayılmıştı. Fabrikanın çevresi ne kadar da kirliydi. Bu duruma çok üzülmüştüm. Sonra fabrikanın yakınındaki bu limandan ayrıldık. Ayrılırken çevreyi koruyacağıma kendime söz verdim. Annem ve babamı özlemiştim ve onları görmek için (sabırsızlanıyordum). Tüm yolculuk boyunca birçok fotoğraf çektim. Fotoğraf makinemin (pili) bitince yeni (piller) taktım. Bu kadar güzel fotoğraflar çektiğim için dedem benimle (gurur duyduğunu) söyledi. Dedemin söyledikleri ve bu güzel yolculuk beni çok mutlu etti. “*

-
- Öğretmen, öğretilmesi hedeflenen sözcükleri, örneğin, “okyanus, roket, atık, pil, makine, sızıntı, denizaltı” resimlerini sınıfa getirir ve önce çocuklara gösterip bir kutu içerisine katlayarak koyar. Not: diğer hazırlanan resimler bu süreçte de kullanılabilir. Çocuklarla daire şeklinde oturulur. Sınıfa dilbaza yapıştırılmış bir ağız resmi getirilir. Müzik açılır ve elden ele ağız resmi dolaşır. Müzik kapanınca kimin elinde kalmışsa o çocuk kutudan bir resim seçer ama seçtiği resmin ne olduğunu görmemelidir. Öğretmen resmi ebe olan çocuğa göstermeden onun sırtına yapıştırır. Çocuk sınıftaki diğer arkadaşlarına sorular sorarak sırtına yapıştırılan resmin ne olduğunu bilmeye çalışır. Örneğin ebe olan çocuk kutudan “pil” resmini seçti. Öğretmen çocuğa göstermeden pil resmini sırtına yapıştırır ve ebe olan çocuk diğer arkadaşlarına sorular sormaya başlar. Örneğin; ne renk?, neye benziyor?, vb... Diğer çocuklar sözcüğün ne olduğunu söylemeden ebe olan arkadaşlarına ipuçları verirler. Bu süreç tüm resimler için farklı çocuklarla tekrarlanır.

-
- Çocuklardan belirli bir konuda (örn., ulaşım araçları, mutfak malzemeleri) bildikleri sözcükler sorulur. Daha sonra bunlarla ilişkili bildiği başka sözcükler olup olmadığı konusunda konuşulur. Sonra boş bir kâğıda bu nesnelere bazılarının resimleri çizilir ve çocuklardan çizilen resimdeki şeyin ne olduğunu tahmin etmeleri istenir. Bunu birkaç defa tekrarladıktan sonra çocuklara sırayı verip, bu sefer onların çizdikleri şeyler tahmin edilmeye çalışılır. Sonra birlikte çizilen resimler incelenip detayları hakkında konuşulur. Çocukların güzel çizdikleri resimler beraberce belirlenip, görülebilecek uygun bir yere asılır.

-
- Öğretmeyi hedeflediğiniz ve üzerinde çalıştığınız sözcük grubuna ilişkin resimleri çocuğu odadan/sınıftan 1-2 dakikalığına çıkarıp bu nesnelere odanın/sınıfın değişik yerlerine saklayın. Sonra çocuğu odaya/sınıfa geri çağırıp sakladığınız nesnelere bulmasını isteyin. Çocuk yaklaşıncaya sıcak, uzaklaşıncaya soğuk şeklinde söyleyerek (oyunu eğlenceli hale getirerek) çocuğa nesnelere bulması konusunda yardımcı olun. Bulduğunda ismini söylemesini isteyin ve alkışlayarak ödüllendirin.

-
- Çocuğa hedef sözcüklerle ilgili konularda bilmeceler sorun. Örnek olarak taşıtlarla ilgili:
 - Benim üç kardeşim var, biri karada gezer, biri havada uçar, biri denizde yüzer. (ARABA, UÇAK, GEMİ)
 - Sıra sıra odalar, birbirini kovalar. (TREN)
 - Dumanı tüter, isterse gider, balık değildir, denizde yüzer. (GEMİ)
 - Havada gider kuş değil, motoru var araba değil. (UÇAK)

-
- Hedef sözcükler ile ilgili 12 çift resim kartı hazırlayın. Bu resim kartlarından ilk 12 tanesini bir torbaya atın. Geri kalan 12 resmi çocukla eşit şekilde bölüşün. Sonra sırayla torbadan bir kart çekin. Çekilen kartın ismini söyleyin ve/veya çocuğa söyletin. Çekilen kart kimin önündeki kartlarla eşleşiyorsa kartı tutsun. Bu işlemi torbadaki kartlar bitene kadar tekrarlayın. Sonra beraberce kendinizi alkışlayın.

-
- Çocukla birlikte, çeşitli dergilerde, gazetelerde ya da marketlerin reklam broşürlerinde yer alan nesne resimlerini inceleyin. Çocuğunuzdan bu resimlerin arasından öğretim amaçlarınıza uygun nesnelere resimlerini bulmasını ve kesmesini isteyin. Kesilen resimleri çocuğunuzla birlikte tek tek isimlendirin. Daha sonra bu resimleri resimler alta bakacak şekilde desteleyip karıştırarak çocukla bölüşün. Ardından birbirinize bu desteden birer resim çektirerek çektiğiniz resimler hakkında sırayla konuşun.

-
- Çocuktan okunan öyküyle / oynadığınız oyunla / konuştuğunuz bir konu ile ilgili en çok sevdiği bölümün resmini yapmasını isteyin. Çocuk resmini tamamladıktan sonra size resimde neler olduğunu anlatmasını isteyin. Hedef sözcükleri vurgulayarak konuşmasını destekleyin.

-
- Çocukla birlikte hikayede geçen kahramanları kuklalar (maskeler, kostümler) yaparak canlandırın. Kullanılmayan çoraplar kullanılabilir. Çocuğun kuklaları kullanarak öyküyü anlatmasını sağlayın. Rollerini paylaşabilirsiniz.